

**PRZEMIANY
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO POLSKI
A JEGO FUNKCJONOWANIE**

**TRANSFORMATIONS
OF THE NATURAL ENVIRONMENT OF POLAND
AND ITS FUNCTIONING**

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytetu Jagiellońskiego
Institute of Geography and Spatial Management
of Jagiellonian University
Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu
Polish Association for Landscape Ecology

**PRZEMIANY
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO POLSKI
A JEGO FUNKCJONOWANIE**

Pod redakcją Krystyny German i Jarosława Balona

**TRANSFORMATIONS
OF THE NATURAL ENVIRONMENT OF POLAND
AND ITS FUNCTIONING**

Edited by Krystyna German and Jarosław Balon

Problemy Ekologii Krajobrazu – tom X
The Problems of Landscape Ecology – volume X

Kraków 2001

Druk tomu dofinansowano ze środków Uniwersytetu Jagiellońskiego

RECENZENCI TOMU:

Marian Harasimiuk, Janusz Janecki, Leon Kozacki, Stefan Kozłowski,
Jan Lach, Barbara Obrębska-Starkel, Maciej Pietrzak, Andrzej Richling,
Krzysztof H. Wojciechowski, Wiesław Ziaja.

REDAKTORZY TOMU: Krystyna German, Jarosław Balon

WSPÓŁPRACA: Małgorzata Dygoń, Miłosz Jodłowski, Piotr Sadowski

KOREKTA JĘZYKOWA: Barbara Balon (j. polski), Krzysztof Czekierda (j. angielski)

PRZYGOTOWANIE DO DRUKU: Pracownia Wydawnicza IGiGP UJ

Skład i łamanie tekstu: Małgorzata Ciemborowicz

Fotografie na okładce:

Renaturalizacja środowiska przyrodniczego w obszarze rolniczym

Beskidu Średniego (fot. Piotr Sadowski)

Spływ gruzowo-błotny na Galicowej Grapie na Podhalu, lipiec 2001

(fot. Paweł Orawiec)

Pozostałe zamieszczone w tomie ryciny zostały dostarczone przez autorów poszczególnych artykułów

Copyright by the Institute of Geography and Spatial Management
of the Jagiellonian University,

Cracow 2001

Printed in Poland

ISBN 83-88424-11-4

WYDAWCA: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego

ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków,

Tel. (0-12) 422-71-11 wew. 1823, fax. (0-12) 422-55-78

Oficyna Wydawnicza TEXT, ul. Krowoderska 21/6, 31-141 Kraków

DRUK: Z.G. Colonel, ul. Dąbrowskiego 16, 30-523 Kraków

Nakład: 500 egz.

SPIS TREŚCI CONTENTS

ZARYS PROBLEMATYKI

Jarosław Balon, Krystyna German

- Przemiany a funkcjonowanie środowiska przyrodniczego
jako interdyscyplinarny problem badawczy 23
- Transformations and the functioning of the natural environment
as an interdisciplinary research problem 26

Maciej Pietrzak

- Przemiany krajobrazu – główne procesy przestrzenne 28
- Landscape transformations – major spatial processes 36

Stefan Kozłowski

- Konsekwencje przyrodnicze procesów transformacji gospodarczej
w Polsce 37
- Effects of economic transformation on the natural environment
in Poland 42

POBRZEŻA POŁUDNIOWOBAŁTYCKIE

Maciej Przewoźniak

- Dynamika i ewolucja środowiska przyrodniczego strefy nadmorskiej
w Polsce – przyczyny, skutki, prognoza 45
- The dynamics and evolution of the natural environment
in the coastal zone
- in Poland – reasons, effects, forecasts 51

Mariusz Kistowski, Gabriela Fiutowska, Ewa Mączka, Joanna Ruczyńska

- Dynamika środowiska przyrodniczego strefy nadmorskiej a konflikty
funkcjonalne na obszarze Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (NPK) 53
- The dynamics of the coastal zone and environmental conflicts
in the Nadmorski Landscape Park (Northern Pomerania) 62

Henryk Janukowicz

- Badania próchnicy leśnej gleb bielicoziemnych
w falistym mikrokrajobrazie wyspy Wolin 63
- Investigations of forest humus of podzol soils in a rolling
microlandscape of Wolin Island 71

POJEZIERZA POŁUDNIOWOBAŁTYCKIE

Wojciech Staszek

Wpływ melioracji torfowisk wysokich i przejściowych na funkcjonowanie geosystemów obszarów pojeziernych 75

Influence of agricultural drainage of high and transitional moors on geosystem functioning in the lakeland landscape 82

Halina Grobelska

Rozwój strefy brzegowej podpiętrzonych jezior na przykładzie Zbiornika Pakoskiego 83

Littoral zone evolution of dammed natural lakes as exemplified by the Pakość Reservoir 90

Maria Szyszkiewicz-Golis

Zmiany użytkowania ziemi a struktura krajobrazu rolniczego Wielkopolski na przykładzie zachodniej części zlewni Rowu Wysokość 92

Land use changes and the structure of agricultural landscape in the Wielkopolska Region – western part of the Rów Wysokość catchment. Case study 98

Rafał Kot

Zmiany przestrzenne geokompleksów wybranego obszaru Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły w okresie ostatnich osiemdziesięciu lat 100

Spatial geocomplex changes in the selected area of the Landscape Park of the Lower Vistula Valley over the past 80 years 106

Jolanta Brzóska

Aktualne i potencjalne konflikty w środowisku przyrodniczym gmin Pniewy i Rokietnica 107

Identification of current and potential conflicts in the natural environment of the boroughs of Pniewy and Rokietnica 112

Jarosław Kubiak

Hałas jako element skażenia środowiska życia człowieka na przykładzie geosystemu miasta Poznania 113

Noise as an element of human life environmental contamination as exemplified by the geosystem of the city of Poznań 118

Andrzej Macias

Antropogeniczny przepływ materii i energii w wybranych miastach Wielkopolski 119

Main-induced matter and energy flows as exemplified by selected towns of Wielkopolska 127

<i>Alfred Kaniecki</i>	
Dziejowe przemiany środowiska miejskiego na przykładzie Poznania	128
Historical changes of an urban environment as exemplified by the Poznań area	134
<i>Iwona Matuszyńska</i>	
Zmiany w obrębie zabudowy jednorodzinnej aglomeracji Poznania	135
Changes in single-family houses in the Poznań agglomeration	141
<i>Sylvia Bródka</i>	
Zmiany przestrzeni rekreacyjnej Sierakowa w latach 1975-1997.....	142
Changes in the recreational space of the town of Sieraków between 1975 and 1997	148
<i>Aleksandra Kowalczyk</i>	
Przekształcenia środowiska przyrodniczego strefy okołomiejskiej wskutek rozwoju miasta na przykładzie Bydgoszczy	149
Transformations of suburban natural zones due to the development of a city as exemplified by Bydgoszcz.....	157
<i>Romana Koczorowska</i>	
Wpływ kompleksu paliwowo-energetycznego na wybrane elementy bilansu wodnego	158
The impact of a fuel-energy complex on selected elements of water balance	162
<i>Dariusz Brykała</i>	
Uwarunkowania przyrodnicze lokalizacji młynów wodnych w zlewni Skrwy	164
Environmental conditions of watermills' location in the Skrwa catchment area	171
<i>Dariusz Ciszewski</i>	
Geochronologia metali ciężkich w aluwjach środkowej Odry jako odzwierciedlenie przemian gospodarczych Polski	172
Geochronology of heavy metals in the alluvia of the middle Oder River as a reflection of Poland's economic transformations.....	179

NIZINY ŚRODKOWOPOLSKIE I POLESIE

<i>Janusz Janecki, Ewa Trzaskowska</i>	
Krajobrazy kulturowe i naturalne wschodniej Lubelszczyzny.....	183
Natural and cultural landscapes of the eastern Lublin Region	192

<i>Marian Harasimiuk, Radosław Dobrowolski, Jan Rodzik</i>	
Antropogeniczne zagrożenia geosystemów jeziorno-torfowiskowych w Poleskim Parku Narodowym	193
Anthropogenic threats of lake-peak geosystems in the Polesie National Park	201
<i>Elżbieta Wojtak, Ignacy Kitowski</i>	
Zmiany środowiskowe a problemy ochrony zasobów fauny na torfowiskach węglanowych koło Chełma	203
Environmental changes and the problems of the conservation of faunal resources in carbonate peatbogs near Chełm.....	209
<i>Sebastian Bernat, Paweł Czubla, Krzysztof H. Wojciechowski</i>	
Przemiany krajobrazu doliny Bugu w ostatnim stuleciu	210
Evolution of the Bug River valley landscape in the past century	218
<i>Andrzej Harasimiuk</i>	
Uwarunkowania wykorzystania wody jako indykatora funkcjonowania krajobrazu	220
Conditions of water use as an indicator of landscape functioning.....	226
<i>Anna Majchrowska</i>	
Tendencje zmian wykorzystania krajobrazu Polski środkowej	227
Tendency in landscape use changes in central Poland	233
<i>Grażyna Bezkowska</i>	
Naturalne i antropogeniczne przemiany środowiska w zachodniej części Łodzi	235
Natural and anthropogenic changes in the natural environment in the western part of the city of Łódź	241
<i>Ewa Kaliszuk</i>	
Funkcjonowanie systemu przyrodniczego miasta na przykładzie Warszawy	243
Functioning of the town natural system. Warsaw case study.	249
<i>Bogna Moszyńska</i>	
Przekształcenia środowiska przyrodniczego oraz wartości zdrowotne zbiorowisk leśnych w strefie podmiejskiej Warszawy.....	250
Environmental transformations and detoxication properties of forest phytocoenoses in the Warsaw suburban zone	258
<i>Joanna Wawrzak</i>	
Ocena stopnia antropogenizacji środowiska przyrodniczego na przykładzie gminy Lipsko.....	259
Estimation of the degree of antropogenesis of the natural environmet as exemplified by the borough of Lipsko	265

WYŻYNA MAŁOPOLSKA

<i>Bogusława Baran-Zgłobicka, Marian Harasimiuk, Wojciech Zgłobicki</i>	
Współczesne przemiany krajobrazów rolniczych wyżyn lessowych Polski południowo-wschodniej	269
Present-day changes of agricultural landscapes of loess uplands of south-east Poland.....	275
<i>Tomasz Furtak, Krystyna Wojciechowska</i>	
Zmiany użytkowania ziemi w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym w latach 1830-1994.....	276
Land use changes in the Skierbieszowski Landscape Park.....	282
<i>Krystyna Wojciechowska</i>	
Zmiany zaludnienia w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym	284
Population changes in the Skierbieszowski Landscape Park.....	289
<i>Ewa Skowronek</i>	
Antropogeniczne przemiany środowiska przyrodniczego na Roztoczu na przykładzie dorzecza górnego Wieprza	290
Anthropogenic environmental transformations in the Roztocze Upland as exemplified by the Upper Wieprz River Basin	293
<i>Tadeusz Grądziel, Grzegorz Janicki, Ewa Skowronek</i>	
Przemiany środowiska przyrodniczego wsi Guciów na Roztoczu Środkowym pod wpływem gospodarki człowieka.....	294
Changes of the village Guciów (the Central Roztocze) natural environment under the influence of human economy	300
<i>Anna Obara</i>	
Antropogeniczne zmiany krajobrazu Równiny Bełżyckiej na przykładzie wsi Wojciechów	301
Anthropogenic changes in the landscape of the Bełżyce Plain as exemplified by the village of Wojciechów	304
<i>Zbigniew Gardziel, Jan Rodzik</i>	
Drogi gruntowe jako stymulator przemian silnie urzeźbionego krajobrazu lessowego (w okolicy Kazimeirza Dolnego).....	305
Ground roads as a factor of changes of a strongly diversified loess landscape (the environs of Kazimierz Dolny)	311
<i>Marek Kucharczyk</i>	
Różnorodność flory doliny środkowej Wisły a antropizacja krajobrazu.....	312
The diversity of vascular flora of the middle Vistula Valley versus anthropization of landscape.....	318

<i>Bogusława Baran-Zgłobicka</i>	
Przemiany krajobrazu środkowej części zlewni Opatówki w warunkach rolniczej antropopresji	320
Changes of the central part of the Opatówka River catchment landscape under conditions of agricultural anthropopressure	323
<i>Anna Świercz</i>	
Renaturalizacja gleb leśnych przekształconych przez przemysł wapienniczy	324
Renaturalization of opinewood habitats transformation by cement industry	329
<i>Agata Cieszevska</i>	
Modele struktury środowiska przyrodniczego Wyżyny Przedborskiej	330
Models of the structure of natural environment in the Przedborska Upland	337
<i>Wacław Cabaj, Tadeusz Ciupa</i>	
Naturalne i antropogeniczne uwarunkowania przyczyn i skutków powodzi na rolniczych terenach w Niece Nidziańskiej	338
Effects of floods on farmland in the Nida River channel and its natural and anthropogenic causes	343
<i>Krystyna Towpasz, Małgorzata Kotańska</i>	
Wpływ działalności człowieka na szatę roślinną Płaskowyżu Proszowickiego	344
Human impact on the vegetation cover in the Proszowice Plateau	348
<i>Jerzy Nita</i>	
Ewolucja krajobrazu środkowej części Wyżyny Częstochowskiej – – aspekt przyrodniczy	350
Landscape evolution in the middle part of the Częstochowa Upland – – a natural aspect	356
<i>Urszula Myga-Piątek</i>	
Ewolucja krajobrazu środkowej części Wyżyny Częstochowskiej – – aspekty kulturowe	357
Landscape evolution of the central part of the Częstochowa Upland – – cultural aspects	365
<i>Józef Partyka</i>	
Przemiany środowiska przyrodniczego Ojcowskiego Parku Narodowego w ciągu ostatniego ćwierćwiecza (1975-2000)	366
Transformations of the natural environment in the Ojców National Park over the past 25 years (1975-2000)	374

<i>Wojciech Maciejowski</i>	
Model zmian środowiska przyrodniczego zlewni Rudawki na Wyżynie Krakowskiej	375
Model of natural environment changes in the catchment of the Rudawka, the Cracow Upland	382
<i>Wojciech Chełmicki, Maria Baścik, Anna Korska, Joanna Pociask-Karteczka, Janusz Siwek, Mirosław Żelazny</i>	
Porównanie stanu źródeł Wyżyn Krakowsko-Wieluńskiej i Miechowskiej w latach 1973-1974 i 1999-2000.....	383
Comparison of the state of springs in the Cracow-Wieluń and Miechów Uplands in 1973-1974 and 1999-2000.....	388
<i>Maria Baścik, Joanna Pociask-Karteczka</i>	
Źródła Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej i Wyżyny Miechowskiej warte ochrony.....	389
Springs in the Cracow-Wieluń Upland and the Miechów Upland worth of protection	396
<i>Janusz Siwek</i>	
Wpływ antropopresji na zawartość związków azotu i fosforu w źródłach zlewni Prądnika, Dłubni i Szreniawy	397
Human impact on nitrate and phosphate concentrations in spring water in the drainage basins of the Pradnik, the Dłubnia, and the Szreniawa.....	402
<i>Anna Śliwińska-Wyrzychowska, Tadeusz Kimsa, Edyta Sierka, Krzysztof Pawełko, Barbara Majchrzak</i>	
Struktura przestrzenna użytkowanych gospodarczo borów sosnowych Wyżyny Olkuskiej.....	403
The spatial structure of a pinewood community in the Olkusz Upland	410
<i>Michał Lorenc</i>	
Rekonstrukcja paleotemperatur młodszego plejstocenu na podstawie szczątków ptaków.....	411
Paleotemperature reconstruction of the younger pleistocene on the bases of bird remains	417
<i>Elżbieta Pietrzyk-Sokulska</i>	
Wpływ górnictwa skalnego na środowisko przyrodnicze na przykładzie okolic Krakowa.....	418
Influence of rock mining on the natural environment in the Cracow vicinity	425

<i>Andrzej Wrona, Janina Klecha</i>	
Zastosowanie teledetekcji i badań naziemnych do oceny zmian środowiska wybranych miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego	426
Application of teledetection methods and field investigations for the estimation of environmental changes of selected cities in the Upper Silesian Industrial Region	432
<i>Wojciech Oleś</i>	
Tendencje zmian stanu sanitarnego powietrza Regionu Górnośląskiego w ostatnim dwudziestoleciu.....	433
Tendencies of changes in the sanitary state of air in the Upper Silesian Re- gion over the last twenty years.....	437
<i>Ojmahmad Rahmonow, Hubert Niedziocha, Marcin Kowalczyk</i>	
Przemiany środowiska przyrodniczego we wschodniej części Wyżyny Śląskiej na przykładzie miejscowości Krzykawka	438
The transformation of the natural environment in the eastern part of the Silesian Upland as exemplified by Krzykawka	444
<i>Andrzej Wrona, Ewa Holak</i>	
Przekształcenia warunków wodnych miasta Bytomia w latach 1955-2000	446
Transformations of water conditions in the city of Bytom in the years 1955-2000.....	453
<i>Bernard Palowski, Ryszard Ciepał, Iwona Łukasik, Michał Moczurad</i>	
Ocena stanu ekosystemów wybranych rezerwatów przyrody województwa śląskiego (na podstawie badań bioindykacyjnych)	454
Bioindication of the condition of some nature reserves of the silesian voivodeship	458
<i>Ojmahmad Rahmonow, Mariusz Rzętała</i>	
Historyczne i współczesne uwarunkowania przemian roślinności na obszarze Pustyni Błędownskiej	460
Historical and present-day conditioning of plant association transformations in the area of the Błędów Desert	466
<i>Anna Orczewska, Damian Chmura</i>	
<i>Impatiens Parviflora</i> Dc. – inwazyjny neofit w zbiorowiskach leśnych Płaskowyżu Głubczyckiego i Wyżyny Śląskiej	467
<i>Impatiens Parviflora</i> Dc., and invasive neophyte in the forests of the Głubczyce Plateau and The Silesian Upland	473

<i>Edyta Sierka, Anna Orczewska</i>	
Zdegenerowane grądy z <i>Carex Brizoides L.</i> wybranych obszarów Wyżyny Śląskiej i Płaskowyżu Głubczyckiego.....	474
Degenerated oak-hornbeam associations with <i>Carex Brizoides L.</i> on the Silesian Upland and the Głubczyce Plateau	480
<i>Izabella Franiel</i>	
Rozwój siewek brzozy brodawkowatej rosnących na podłożu pochodzącym ze zwałowiska pocynkowego w Katowicach	481
The development of <i>betula pendula</i> seedlings is overgrowing a post-floatation dump	485
<i>Katarzyna Fagiewicz</i>	
Cyfrowa mapa sozologiczna w skali 1: 50 000 jako podstawa wielokryterial- nej oceny stanu zanieczyszczeń i zagrożeń środowiska przyrodniczego	486
A digital sozological map at a scale 1:50 000 as a basis for a multi-criterion evaluation of environmental pollution and environmental emergency.....	494

KOTLINY PODKARPACKIE

<i>Zdzisław Bednarz</i>	
Przemiany antropogeniczne lasów Płaskowyżu Kolbuszowskiego w ostatnim półwieczu	497
Anthropogenic changes of the Kolbuszowa Plateau forests during the last fifty years	503
<i>Elżbieta Moskal</i>	
Dynamika przemian cech środowiska w użytkowanych rolniczo enklawach Puszczy Solskiej	504
The dynamics of changes in environmental features of the Puszcza Solska enclaves used for farming purposes	507
<i>Teresa Mitura</i>	
Wieś Szydłowiec jako przykład zagospodarowania i perspektyw rozwoju enklawy śródleśnej	509
The town of Szydłowiec as an example of management and developmental prospects of a woodland enclaves	513
<i>Wiesław Ziaja, Anna Kupczyk</i>	
Zmiany krajobrazu u podnóża progu Karpat w okolicy Chełma nad Rabą w latach 1989-1999	514
Landscape changes at the foot of the Carpathian escarpment near Chełm on the Raba River over 1989-1999	519

<i>Beata Barabasz</i>	
Wpływ użytkowania kośno-pastwiskowego na siedlisko oraz zróżnicowanie szaty roślinnej łąk.....	520
The effect of hay-making and grazing management upon the habitat and the diversity of meadow vegetation.....	528
<i>Dorota Matuszko</i>	
Wpływ miasta na zachmurzenie i opady (na przykładzie Krakowa)	529
The influence of a city on cloud cover and precipitation (as exemplified by Cracow)	535
<i>Joanna Pociask-Karteczka, Mirosława Jasińska, Jerzy Wojciech Mietelski</i>	
Wpływ stopni wodnych w Krakowie na proces transportu izotopu radu Ra-226 w Wiśle.....	537
Influence of weir cascades on the transport of radium isotope Ra-226 in the Vistula River channel	542
<i>T. Zbigniew Dworak</i>	
Usprawnienie i zmiana organizacji ruchu samochodowego warunkiem poprawy jakości środowiska w Krakowie	543
Motor traffic calming as a condition to improve environmental quality in Cracow	550

KARPATY

<i>Jarosław Balon, Krystyna German, Wojciech Maciejowski, Wiesław Ziąja</i>	
Współczesne przemiany środowiska przyrodniczego i ich wpływ na funkcjonowanie Karpat Polskich	553
Present-day environmental transformations of the natural environment and their effect on the functioning of the Polish Carpathians	560
<i>Bartłomiej Wyźga, Jan Lach</i>	
Współczesne wcinanie się rzek karpaccich jako przejaw zaburzenia równowagi pomiędzy ich zdolnością transportową a zasilaniem rumowiskiem.....	562
Present-day incision of the Carpathian rivers as a manifestation of the disturbance between their carrying capacity and the input of debris.....	568
<i>Zofia Alexandrowicz, Włodzimierz Margielewski</i>	
Obszary osuwiskowe w Karpatach Polskich jako enklawy odmienności krajobrazowej i przyrodniczej.....	569
Landslides in the Polish Carpathians as enclaves of landscape and nature differentiation	576

<i>Krystyna German</i>	
Tendencje rozwoju popowodziowych form w Karpatach w latach 1997-2000.....	577
Development tendencies of flood-induced landforms in the Carpathians over 1997-2000.....	582
<i>Katarzyna Piotrowicz</i>	
Zmienność termiki zim w południowej Polsce i jej wpływ na środowisko przyrodnicze.....	584
Variability of thermal conditions of winters in southern Poland and its influence on the natural environment.....	589
<i>Danuta Ptaszycka-Jackowska</i>	
Problemy ochrony środowiska na polsko-słowackich obszarach przygranicznych.....	590
Environmental protection issues in the polish-slovakian borderland.....	597
<i>Marian Drużkowski</i>	
Współczesne i prognozowane aspekty funkcjonowania krajobrazu Pogórza Karpackiego	599
Current and forecast aspects of the functioning of the Carpathian Foothills landscape.....	606
<i>Barbara Obrębska-Starkel, Zygmunt Olecki, Janina Trepieńska, Stefan Skiba, Roman Soja, Helena Trzcńska-Tacik, Alina Stachurska-Swakoń</i>	
O lokalnych zmianach środowiska geograficznego w otoczeniu Dobczyckiego Zbiornika Wodnego	607
On the local transformations of the geographical environment in the surrounding of the Dobczyce Water Reservoir	613
<i>Barbara Obrębska-Starkel, Alicja Grzyborowska, Agnieszka Janusz</i>	
Struktura topoklimatu w dolinie Raby w Gaiku-Brzezowej – przykłady przekształceń.....	615
Topoclimate structure of the Raba valley at Gaik-Brzezowa – examples of transformations	622
<i>Helena Trzcńska-Tacik, Alina Stachurska-Swakoń</i>	
Przemiany roślinności pod wpływem zmian w gospodarowaniu przestrzenią (na przykładzie okolic Gaika-Brzezowej).....	624
Changes of land-use pattern and its influence on vegetation (a case study of Gaik-Brzezowa surroundings, south Poland).....	631
<i>Agnieszka Janusz</i>	
Okresy termiczne w grądzie <i>Tilio-Carpinetum</i> w Gaiku-Brzezowej w latach 1971-1996.....	633
Thermal seasons in the <i>Tilio-Carpinetum</i> at Gaik-Brzezowa over the period 1971-1996.....	640

<i>Inga Florczyk</i>	
Zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych w okolicach Łysej Góry (Pogórze Wielickie) jako rezultat długoletniej antropopresji.....	641
The differentiation of plant communities in the Łysa Góra area (the Wieliczka Foothills) as a result of long-term anthropopressure	644
<i>Krzysztof Bialik</i>	
Sezonowość funkcjonowania geokompleksów utworzonych na skutek ekstremalnych opadów w Żegocinie w 1997 roku.....	645
Seasonality of the functioning of geocomplexes formed as a result of extreme rainfalls at Żegocina in 1997.....	652
<i>Krzysztof Bialik</i>	
Dynamika zmian wybranych geokompleksów utworzonych na skutek ekstremalnych opadów w Żegocinie w 1997 roku.....	653
The dynamics of changes of chosen geocomplexes formed as a result of extreme rainfalls at Żegocina in 1997.....	659
<i>Czesław Guzik, Krystyna German</i>	
Przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w gminie Żegocina w świetle współczesnych przemian gospodarczych	661
Natural conditions of agricultural development in the Żegocina borough in the light of present-day economic transformations.....	669
<i>Krystyna German, Czesław Guzik</i>	
Przyrodnicze bariery i zagrożenia rozwoju rolnictwa w gminie Żegocina w świetle współczesnych przemian naturalnych.....	671
Natural barriers of and threats to agricultural development in the Żegocina borough in at light of natural transformations.....	678
<i>Agnieszka Wypych</i>	
Wpływ zagospodarowania otoczenia trasy Kraków–Wadowice–Cieszyn na kształtowanie się lokalnych warunków pogodowych	679
Impact of the management of the vicinity of the route Cracow–Wadowice–Cieszyn on the development of local weather conditions.....	684
<i>Maria Soja</i>	
Rozwój ludnościowy a zmiany użytkowania ziemi w Beskidzie Niskim w XIX i XX wieku.....	686
Population growth against land use evolution in the Beskid Niski Mts. in the 19 th and the 20 th centuries.....	691
<i>Małgorzata Dygoń</i>	
Zmiany krajobrazu gminy Sękowa w latach 1937-1997.....	692
Changes of the landscape of Sękowa commune in the years 1937-1997	697

<i>Wojciech Maciejowski</i>	
Zmiany użytkowania ziemi i ich wpływ na funkcjonowanie środowiska przyrodniczego w zlewni górnej Wilszni (Beskid Niski) w okresie 1920-2000	698
Land use changes and their impact on the functioning of the natural environment in the catchment of the upper Wilsznia.....	706
<i>Agata Potoniec</i>	
Przyrodnicze konsekwencje antropopresji na Jaworzynie Krynickiej.....	707
Effects of anthropopressure in the Jaworzyna Krynicka environment	712
<i>Piotr Sadowski</i>	
Renaturalizacja środowiska przyrodniczego Pcimia (Beskid Średni)	713
Renaturalization of the natural environment of Pcim (The Beskid Średni Mts.)	718
<i>Piotr Sadowski</i>	
Zagrożenie środowiska przyrodniczego gór przez dzikie wysypiska śmieci na przykładzie Pcimia w Beskidzie Średnim	719
Environmental hazard of the mountains as caused by unauthorized waste dumping grounds as exemplified by the village Pcim in the Beskid Średni Mountains	725
<i>Iwona Łukasik, Ryszard Ciepał, Bernard Palowski</i>	
Obciążenie metalami ciężkimi i siarką dwóch zbiorowisk leśnych o różnym stopniu antropopresji	726
Heavy metal land and sulphur contamination of two forest associations growing under different level of anthropopressure	735
<i>Ryszard Ciepał, Bernard Palowski, Iwona Łukasik</i>	
Stopień obciążenia metalami ciężkimi i siarką wybranych rezerwatów Beskidu Śląskiego.....	736
Contamination of nature reserves in the Silesian Beskid Mts. by heavy metals and sulphur.....	741
<i>Mirosław Mika</i>	
Współczesne przemiany i zagrożenia środowiska przyrodniczego Beskidu Śląskiego związane z turystyką.....	742
Present-day transformations of and threats to the natural environment of the Silesian Beskid Mts. due to tourism	748
<i>Agata Potoniec</i>	
Związek stanu zdrowotnego lasów z cechami środowiska przyrodniczego Pienin.....	749
Relationships between forests' health state and features of the Pieniny natural environment	755

<i>Jarosław Balon</i>	
Regionalne zróżnicowanie współczesnych przemian środowiska przyrodniczego w Tatrach.....	756
Regional differentiation of present-day transformations of the natural environment in the Tatra Mounains	763
<i>Jarosław Balon</i>	
Podatność geosystemów górskich na zmiany antropogeniczne na przykładzie Doliny Białki w Tatrach	764
Vulnerability of mountain geosystems to anthropogenic changes as exemplified by the Białka Valley, the Tatra Mts..	771
<i>Elżbieta Cebulak, Robert Twardosz</i>	
Przypadki deszczów o dużej wydajności w Tatrach w okresie 1991-2000	772
Cases of high-yielding rain in the Tatra Mountains over the period 1991-2000	779
<i>Paweł Kroh</i>	
Wybrane naturalne przemiany środowiska w Dolinie Miętusiej w Tatrach	781
Chosen natural transformations of the environment in the Miętusia Valley, the Tatra Mts.....	787
<i>Paweł Kroh</i>	
Wpływ wybranych czynników na obecny stan powierzchni powiatrolomowych w Dolinie Miętusiej w Tatrach.....	789
Influence of chosen agents on the actual condition of windblow surfaces in the Miętusia Valley in the Tatra Mts.	794
<i>Miłosz Jodłowski</i>	
Antropogeniczne przemiany środowiska przyrodniczego Tatr pod wpływem turystyki.....	796
Anthropogenic transformations of the natural environment of the Tatra Mts. relevant to tourism	803

SUDETY

Alina Zajadacz

Przyrodnicze walory turystyczne wybranych miast Sudetów Zachodnich (próba wymiernego porównania)	807
Natural tourist amenities of selected towns located in the Western Sudeten Mountains (an attempt at drawing a reasonable comparision).....	813

